

Oljuleiting við Føroyar: Gongur rætta vegin

Jan Müller

01.09.2013 - 18:36

Oljan.fo

Greining. Oljufeløgini Statoil og OMV hava gjørt samstarvsavtalu um leiting á føroyska landgrunninum. Hetta er partur av milliarda sáttmála tey bæði felagið hava gjørt um sølu av ognum í Norra og vestan fyri Hetland. Í greining, sum oljan.fo hevur gjørt niðanfyrri, verður mettt, at henda avtalan kann koma at gagna leitingini eftir olju og gassi í Føroyum. Spannandi verður tó at frætta, hvat avtalan í smálutum snýr seg um. Mong onnur positiv tekin eru eisini um føroysku oljuleitingina. Til ber at siga, at tað gongur rætta vegin við føroysku oljuleitingini.

“Partnership”

Nú tvey av stóru oljufeløgnum í Europa, norska Statoil og eysturríkska OMV, hava gjørt eina milliarda sølu- og samstarvsavtalu, stendur greitt, at avtalan eisini fevnir um framtíðar samstarv millum hesi bæði feløgini í Føroyum.

Bæði Statoil og OMV eru partur av leitingini á føroyska landgrunninum. Statoil er við í fimm loyvum av íalt sjei og er fyrstøðufelag í teimum øllum. OMV er partnari í einum av hesum loyvum.

Nú nýggja avtalan millum Statoil og OMV verður umrødd í mest sum øllum altjóða oljumiðlum um okkara leiðir, verður undirstrikað, at hon eisini fevnir um samstarv -

partnership - í tilsamans 11 leitiroyvum í Føroyum, vestan fyri Hetland og í Norra. Víst verður til at her er talan um lítið kannað “frontier” útjaðaraloyvi, har móguleikar eru at gera stór fund.

Eisini nýtir ovasti stjórin í OMV høvi at fegnast um henda partin av avtaluni, sum hann sigur er í tráð við framtíðar strategiina hjá felagnum: at raðfesta leiting á Atlantsmótinum, te. økið millum Hetland og Føroyar, hægri.

Ilt er í fyrstu atløgu at gera sær eina hugmynd av, hvørjar avleiðingar og týdning sølu- og samstarvsavtalan millum Statoil og OMV fær fyri føroysku oljuleitingina. Ein kann siga, at sjálvar sølurnar av ognarpørtum í Norra og vestan fyri Hetland hava sum so einki við Føroyaøkið at gera, tó so at her er talan um ein samlaðan pakka, sum Føroyaøkið er partur av og síðani tann sannroynd, at Statoil við hesum sølum eisini verður betri ført fyri at gera íløgur á føroyska landgrunninum í 2014 og vónandi eisini mongu komandi árin. Brunnarnir næsta ár fara helst at kosta 1,5 mia., og móguligir framtíðar brunnar fara neyvan at kosta minni. Ein kann tí loyva sær at siga, at her er talan um størstu íløgur í Føroya søgu.

Oljan.fo hevur roynt at fáa viðmerkingar frá bæði Statoil og OMV serstakliga um tann partin av avtaluni, sum snýr seg um Føroyaøkið. Har er tó einki at frætta - í hvussu er mugu vit bíða nakað skilst. Heldur ikki hjá Jarðfeingi vita tey meira um, hvat henda avtala hevur at siga fyri leitingina við Føroyar. Stjórin á Jarðfeingi sigur tó í eini viðmeking, at alt, sum kann økja um virksema her, eru góð tíðindi.

Vegamót í 2014

Tað er við eitt sindur av eini ambivalentari, tvígildari kenslu, tá tú lítur at føroysku leitingini í lötuni. At tveir brunnar verða boraðir komandi ár er einki minni enn ein stórhending, sum kann verða slóðbrótandi fyri føroyska oljuleiting. Vit kunnu bara ímynda okkum, hvønn týdning eitt ella entá tvey lönandi fund fáa fyri framtíðar leitivirksemið á landgrunninum.

Hinvegin elvir tað til høvuðbrýggj at vita, at tað “bara” eru hesir báðir brunnarnir eftir í boriskránni, og at tíðarkarmurin fyri øll hini loyvini á landgrunninum er um at ganga út.

Tað var ikki minst fyri at varpa ljós á henda veruleika, at FOÍB í samstarvi við Jarðfeingi, skipaði fyri stórarari oljuráðstevnu í Norðurlandahúsinum í juni, har Johan Dahl, oljumálaráðharri m.a. gjørði greitt, at tað í dag er meira neyðugt enn nakrantíð at marknaðarføra landgrunnin, soleiðis at vit kunnu síggja fram til framhaldandi leitivirksemi - eisini eftir teir báðar brunnarnar í 2014.

Status

Status - støðan er tann, at Statoil í dag hevur fimm leitiroyvi í Føroyum. Borað verður sum sagt í tveimum teirra í 2014, og eftir stendur at frætta, hvørja avtalu Statoil og Jarðfeingi fara at gera um hini trý loyvini. Um Statoil ella okkurt av hinum feløgnum vilja binda seg til at bora ein ella fleiri brunnar, hvat tó í skivandi lötuni er lítið sannlíkt.

Møguleiki er sjálvandi fyri, at t.d. Statoil fer at bora ein ella fleiri brunnar her, tó at tað ikki er aktuelt í løtuni. Tað veldst so eisini um úrslitið av brunnunum næsta ár.

So spennandi verður sjálvandi at frætta úrslitini næsta ár, og hvussu hesi fara at ávirka avgerðirnar í sambandi við arbeiðsskyldurnar á hinum trimum loyvunum, ja í heila tikið at hoyra, hvørja ávirka tey fáa fyri framtíðar leitingina.

Kemur tað hartil, at Statoil t.d. ger av at bora brunn í loyvi 016, á Kúlubøkuleiðini har norðuri framvið markinum, so kann tað gerast ein sera kostnaðarmikil brunnur. Møguliga - og tað kunnu okkara myndugleikar bara vóna - so kann peningur frá hesi seinastu søluavtaluni kanska eisini koma at gagna virkseminum hjá Statoil í hesum økinum - vitandi at ein brunnur á føroyska landgrunninum kostar líka nógv sum at bora 10 brunnar á norska landgrunninum. Júst loyvi 016 verður millum jarðfrøðingar mett sum ein gimsteinur. Struktururin har er á stødd við føroyska landaøkið.

Miðvíst Statoil

Statoil hevur á hegnisligan og miðvísan hátt megnað at varðveita “momentum” tvs. áhugan og “drive-inum” á landgrunninum og hevur fingið onnur stór oljufeløg so sum ExxonMobil at koma til Føroya eisini og hevur harvið minkað um sín váða, sum so aftur hevur latið dyrnar upp fyri nýggjum boringum. Ikki minst fyri føroyska oljuleiting hevur tað alstóran týdning, at tað eru fleiri feløg, sum vilja deila váðan, nú tað er so dýrt at bora her, og tí óvissan er so stór.

Hóast Statoil er lokomotivið í føroysku leitingini, so var tað kortini sera kærkomið at frætta herfyri, at enn ein týðandi aktørur á landgrunninum heilt frá byrjan, danska Dong Energy, hevur sett fót sín á speedaran. Felagið søkti um og fekk tillutað tvey nýggj leitiloyvi á landgrunninum, Hetta eru veruliga stórtíðindi fyri føroyska leiting, tí hetta flytur leitingina fram nøkur ár aftrat og letur upp fyri møguligum nýggjum leitibrunni/um, og letur tað eisini upp fyri øðrum nýggjum oljufeløgum at vera partur av eini framtíðar DONG boriverkætlan. So sanniliga spennandi og nýggjar tíðir fyri føroyska oljuleiting. Vit bjóða Dong vælkomið í hesum nýggja leiklutinum sum fyristøðufelag.

OMV størri framtíðar leiklut

Nú kunnu vit so spyrja, hvønn leiklut nýggja avtalan við OMV kann fáa fyri gongdina á landgrunninum. Felagið er í dag partur av einum loyvi á landgrunninum, 008. Hetta liggur tætt við markið, og her verður borurin settur í um eitt ár.

Neyvan er hugsandi, at nýggja samstarvsavtalan við OMV broytir nakað í ætlanini at bora tveir brunnar næsta ár. Ein kann sjálvandi spæla sær við tankanum um, at OMV, nú tað hevur keypt upp partin hjá Statoil í Rosebank-kelduni beint hinumegin markið, kann vera áhugað í at eiga størri part av loyvi 008, Súlan/Stelkur og keypa hann frá Statoil, ið sum er eigur 50%. Kann tað hugsast, at av teimum 11 leitiloyvunum, sum verða nevnd í stóru avtaluni millum Statoil og OMV, har OMV hevur fingið optiónir frá Statoil, er júst slíkur handil ein av møguleikum! Umframt at OMV kanska eisini fer at gerast partnari í øðrum av loyvunum hjá Statoil í Føroyum, har Statoil eigur 50% í flestu av teimum og 40% í

einum? Tað hevur jú verið strategiin hjá Statoil í Føroyum, fyrst at standa fyri øllum ella stórum parti av loyvunum - fyri síðani at selja frá fyri at spjaða váðan!

Tað vil so vera okkara boð, at vit fara at síggja eitt enn meira virkið OMV í føroysku oljuleitingini í framtíðini, og tað kann gera, at Statoil - uttan mun til úrslitini næsta ár - fer at halda fram her í nøkur ár aftrat. Tí - vilja onnur feløg vera við til at átaka sær váða, sum Statoil í dag hevur í ríkiligt mát, so kann tað leggjast út sum ein heppin gongd fyri føroyska leiting. Vit hava brúk fyri stórum, fíggjarliga og tøkniliga sterkum oljufeløgum í Føroyum, men so sanniliga eisini fyri viðspælarum, ið kunnu vera við til at spjaða váðan.

Kann tað hugsast, at eitt felag sum OMV sjálvt fer at átaka sær leiklutin sum fyrstøðufelag? Tað er eisini ein viðkomandi spurningur at seta í slíkari greining. Og fara vit kanska eisini at síggja ExxonMobil gera tað sama, um so er, at Brugdan 2 boringin verður væleydnað? Ein av teirra stjórum segði við Sosialin, tá tað varð kunngjørt, at ExxonMobil hevði keypt seg inn í loyvi hjá Statoil, at um komandi boring fór at vísa positivt úrslit, var tað ikki óhugsandi, at ExxonMobil einaferð í framtíðini fór at átaka sær leiklutin sum fyrstøðufelag og bora brunn eisini.

Statoil og økið við markið

Helst eru tað tey her á landi, sum spyrja, hví Statoil tekur seg heilt burtur úr tveimum loyvum, sum liggja so tætt upp at føroyska markinum, nevniliga framleiðandi kelduni Schiehallion og oljufundinum Rosebank, sum helst verður bygt út. Her vil svarið helst vera, at søla og keyp av ognarpørtum í leiti- og framleiðsluloyvum er ein stór og avbjóðandi heimur, har nógv broytist eftir stuttari tíð. Herfyri sóu vit Amerada Hess taka seg úr tí lovandi Schiehallion-kelduni fyri heldur at brúka orkuna aðrastaðni.

At Statoil tekur seg úr Rosebank so stutt áðrenn tað fer at bora ein brunn heilt nær Rosebank á føroyska landgrunninum nýtist ikki at merkja annað enn, at felagið her hevur gjørt ein góðan handil. Tað var í 2003, at felagið keypti part av Rosebank-loyvunum frá Chevron, helst fyri lítið og lætt. Árið eftir varð Rosebank keldan funnin. Nú Rosebank vísir seg at vera eitt stórt oljufund, sum kann byggjast út, velur Statoil eftir øllum at døma at selja sín part har við stórum vinningi. Vit kunnu eisini siga, at við söluni av 30% av Rosebank sleppur Statoil eisini undan at vera partur av eini risastórari íløgu í bretskum øki og kann ístaðin brúka slíka íløgu í eini komandi útbygging á føroyska landgrunninum.

Hóast Statoil selur út av ognum vestan fyri Hetland, so er tað eisini ein sannroynd, at Statoil í seinasta útbjóðingarumfarinum í Bretlandi søkti um og fekk nýggj loyvisøki vestan fyri Hetland. tætt við føroyska markið. Í dag hevur felagið framvegis fleiri leituloyvi hinumegin markið, so tað er skeivt at gera ta niðurstøðu, at Statoil hevur tikið seg úr økinum vestan fyri Hetland. Tað hevur “bara” valt at raðfesta eitt sindur øðrvísi enn higartil. At Statoil t.d. velur at selja út av loyvum sínum í Norra merkir jú á ongan hátt, at Statoil er við at taka seg av norska landgrunninum.

Neyvan hevði OMV keypt partin hjá Statoil, heili 30% til at eiga íalt 50% av kelduni og 10% meira enn fyrstøðufelagið Chevron, um ikki hetta passar inn í framtíðar strategiina hjá

felagnum á øllum Atlantsmótinum! Við avtaluni við Statoil er OMV bráddliga vorðið eitt av høvuðsfeløgnum vestan fyri Hetland. Tað er eisini partur av øðrum olju- og gasskeldum vestan fyri Hetland, sum allar liggja tætt við føroyska markið. Hesar eru Cambo og Tornado har suðuri og Tobermory og Bunnhaven har norðuri. Í seinasta útbjóðingarumfarinum í Bretlandi fekk OMV eisini fyra nýggj loyvisøki vestan fyri Hetland.

Heppin gongd

Samanumtikið ber til at siga, at hendingarnar í seinastuni, har Dong hevur fingið tvey nýggj leitiloyvi í Føroyum, og har Statoil og OMV nú hava gjørt eina avtalu um samstarv á føroyska landgrunninum, eru jalig tíðindi fyri føroyska oljuleiting.

Statoil, sum framvegis er høvuðsmotorurin í føroysku oljuleitingini, hevur víst seg at vilja varðveita flestu av sínum leitiloyvum, men hevur valt at arbeiða aktivt við síni portefølju tvs. at gera avtalur við onnur feløg, sum so koma inn í hesi loyvi og harvið minka um váðan hjá Statoil.

Hetta verður helst ein gongdin vit fara at síggja framhaldandi, og tað verður so eisini spennandi at síggja, hvat ella hvørji feløg í framtíðini fara at keypa seg inn í mongu loyvini hjá Statoil - og komandi árin somuleiðis inn í tey bæði nýggju loyvini hjá DONG, um so er, at felagið ger av at bora eina brunn.

Vit skulu so heldur ikki gloyma, at Faroe Petroleum, sum leingi hevur havt ein stóran leiklut í føroysku leitingini, í lýtuni kannar alt tað tøka seismiska tilfarið og data frá boringum á føroyska landgrunninum fyri at finna fram til eitt ella fleiri øki, sum kunnu vera áhugaverd at kanna og harvið søkja um í nýggju “open door” skipanini.

Tíðindini frá Jarðfeingi í gjár um, at fleiri seismikkfeløg hava fingið tillutað nýggj kanningarloyvi í Føroyum, og at nýggj oljufeløg hava keypt data frá Jarðfeingi, eru øll kærkomin og benda á, at oljuheimurin framvegis hevur Føroyar í kikanum.

Seinasta stóra greinin í altjóða oljublaðnum “Upstream”, nú undan altjóða oljumessuni í Aberdeen, sum oljan.fo kunnaði um í gjár, ber eisini boð um tað sama: Føroyar eru framvegis áhugaverdar sum oljuleitiøki.

Vissuliga ein positivur og góður boðskapur hjá føroyskari oljuvinnu at hava við sær í skjáttuni, tá hon fer at umboða Føroyar á risastóru altjóða oljumessuni í Skotlandi í komandi viku.